

**Oikeusministeriön ja Syyttäjälaitoksen välinen tulossopimus
vuosille 2024 - 2027**

Sisällys

1	Strategiset linjaukset.....	3
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	3
3	Tulostavoitteet	4
4	Voimavarojen hallinta	6
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset.....	9
6	Liitteet	10
	Liite 1. Toimintaympäristön muutostekijät ja riskienhallinta	10

1 Strategiset linjaukset

Syyttäjälaitos on osaava ja kehittyvä toimija, jonka ydintehtävänä on huolehtia rikosvastuun toteuttamisesta osana rikosasioiden käsittelyketjua tehokkaasti ja laadukkaasti asianosaisten oikeusturva huomioon ottaen.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa tavoitellaan suomalaisen oikeusvaltion vahvistamista ja oikeusprosessien sujuvoittamista. Eräs keskeisimmistä teemoista on toiminnan tuottavuuden ja tehokkuuden kasvattaminen. Vuonna 2022 valmistuneen oikeudenhoidon selonteon sisältö tukee hallitusohjelman tavoitteita ja sisältää yhteensä 31 ehdotusta resurssien vahvistamisesta sekä rakenteiden ja prosessien kehittämistä.

Syyttäjälaitoksen strategisena päätavoitteena ja -teemana on toiminnan tuottavuuden ja tehokkuuden kasvattaminen lisätyn perusrahoituksen turvin. Asiaratkaisujen määrää kasvatetaan ja syyteharkinta-aikoja lyhennetään pysyvästi kiinnittämällä huomiota syyttäjakohtaisen ratkaisutehokkuuden nostamiseen. Tuloksena nykyinen, noin 18 000 avoinna olevan asian kokonaismäärä laskee kohtuulliselle, noin 15 000 avoinna olevan asian tasolle. Keskimääräinen syyteharkinta-aika lyhenee sopimuskauden loppuun mennessä noin 2,2 kuukauteen.

Strateginen päätavoite saavutetaan kehittämällä ja yhdenmukaistamalla syyteprosessin valtakunnallisia järjestelyjä. Rikosasioiden sujuvaa ja nopeaa käsittelyä edistetään tehostamalla esitutkintayhteistyötä sekä tiiviillä yhteistyöllä tuomioistuinelaitoksen kanssa. Toimintaa johdetaan ja ohjataan siten, että Syyttäjälaitoksen kaikkia voimavaroja käytetään valtakunnallisesti toiminnallisen tilanteen edellyttämällä ja osaamisia tehokkaasti hyödyntävällä tavalla. Henkilöstön rakenne, valtakunnallinen sijoittuminen ja osaaminen vastaavat rikosasioiden vaatavuuden kasvua. Lisäksi tukitoiminnot järjestetään tuloksellisesti siten, että ne tukevat syyteprosessia parhaalla mahdollisella tavalla.

Toimintaedellytyksiä tuetaan myös digitalisaation, asianmukaisten toimitilojen, laadukkaan työnantajapolitiikan avulla.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Syyttäjälaitoksen vaikuttavuuden tärkein mittari on sen kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä siten, että kansalaisten oikeusturva ja perusoikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti ja joutuisasti. Rikosprosessin sujuvoittamisen keinoina ovat muun muassa kirjallisten menettelyjen lisääminen, läsnäolovaatimusten keventäminen, sähköisten toimintatapojen sekä etäyhteyksien ja videotallenteiden käytön lisääminen yhteistyössä esitutkintaviranomaisten ja tuomioistuinten kanssa, esitutkinnan rajoittamisedellytysten käyttöalan laajentaminen ja rikosprosessin viimesijaisuus.

Rikosprosessia sujuvoitetaan ja rikoskorjuntaa vahvistetaan myös lainsäädäntömuutoksilla. Erityistä huomiota sopimiskaudella kiinnitetään järjestäytyneen rikollisuuden sekä nuoriso- ja jengirikollisuuden lisääntymisen torjuntaan. Syyttäjälaitos osallistuu aktiivisesti lainsäädäntöhankkeisiin, joista merkittävimmät ovat syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen, sakkomenettelyn kokonaisuudistus ja poliisin rikostiedustelua valmisteleva hanke. Syyttäjälaitos antaa panoksensa myös etäyhteydet oikeudenkäynnissä -hanketyöryhmään.

Syyttäjälaitoksen toimintaan vaikuttaa edelleen koronapandemia, jonka aikana tuomioistuimet keskeyttivät istunnot hetkellisesti ja myöhemmin keskeytyksen aiheuttamaa istuntoruuhkaa purettiin tehostetusti. Kyseisenä ajankohtana syyteharkintatehtäviin käytettävä työaika väheni ja syyttäjillä avoinna olevat asiat kasvoivat merkittävästi. Korotetun perusrahoituksen turvin Syyttäjälaitos kohdistaa toimenpiteitä erityisesti pitkään avoinna olleiden asioiden määrän vähentämiseen. Kansalaisten oikeusturvan toteutumiseen kyetään vaikuttamaan positiivisesti, kun rikosasioiden käsittelyajat eivät ole resurssisyyistä kohtuuttoman pitkiä.

Syyttäjien käsiteltäväksi saapuvien rikosasioiden keskimääräinen vaatavuus on kasvanut ja sen arvioidaan olevan vuonna 2023 historiallisesti korkeimmalla tasolla. Vuoden 2024 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2024 – 2027 julkisen talouden suunnitelman perusteella myönnettyjen määrärahojen ansiosta syyttäjien määrää voidaan lisätä. Samalla Syyttäjälaitoksen koulutusjärjestelmä sovitetaan vastaamaan rikosasioiden vaatavuuden kasvua. Resurssilisäyksillä ja Syyttäjälaitoksen sisäisillä toimenpiteillä vastataan työn vaatavuuden kasvuun sekä kansalaisten ja sidosryhmien kasvaneisiin odotuksiin siitä, että asiat kyetään käsittelemään nopeasti ja laadukkaasti valtakunnallisesti.

3 Tulostavoitteet

Syyttäjälaitoksen vuosien 2024 – 2027 tulostavoitteiden toteuttamiseksi ja strategisen päätavoitteen saavuttamiseksi syyteprosessin järjestelyjä syyttäjälalueilla ja niiden välillä kehitetään. Erikoissyyttäjien osaamista hyödynnetään valtakunnallisesti vastaamaan vaativimman ja laaja-alaisimman juttukannan vaatimuksia. Koko rikosprosessiketjun kattavaa joutuisaa toimintaa edistetään kehittämällä ja vahventamalla esitutkintayhteistyötä valtakunnallisesti siten, että se tehostaa syyttäjän työtä rikosasioiden käsittelyketjussa. Samalla panostetaan Syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten väliseen yhteistyöhön, jotta syyttäjän syyteharkintaa ja tuomioistuinkäsittelyä koskevat ratkaisut ja valinnat ovat rikosprosessin joutuisuutta edistäviä.

Syyttäjien tehokkaan työskentelyn perustana ovat toimivat ja ajantasaiset tietojärjestelmät. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään täysmääräisesti varmistamalla syyttäjien rikosasioiden asianhallintajärjestelmän (AIPA) asianmukainen käyttöönotto, uusien toimintatapojen muutosjohtaminen ja tehokkaan työskentelyn edellyttämä välitön jatkokehitys.

Syyttäjälaitoksen toiminnalliseen tehokkuuteen sekä tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyvät tulostavoitteet

Tulostavoite 1. Rikosvastuuta toteutetaan oikeudenmukaisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti sekä vaativissa että päivittäisrikoksissa.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyteharkintaan saapuneiden asioiden lukumäärä sopimuskauden aikana yli 91 000 asiaa vuodessa.
Mittari 2. 2024 - 2027	Syyteharkinnassa ratkaistujen asioiden lukumäärä vuonna 2024 vähintään yli 92 000 asiaa ja sopimuskauden lopussa yli 91 000 asiaa. Asiaratkaisujen määrän tulee kuitenkin olla säännöllisesti saapuneiden asioiden määrää suurempi.
Mittari 3. 2024 - 2027	Alueellisen ratkaisutoiminnan tehokkuus (ratkaisua / syyttäjä HTV) vuosina 2024-2026 noin 200 ja vuodesta 2027 alkaen noin 210.
Tulostavoite 2. Avoinna olevien asioiden ja erityisesti pitkään avoinna olleiden asioiden määrissä saavutetaan kohtuullinen taso.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyteharkinnassa avoinna olevien asioiden kokonaismäärä vuonna 2024 enintään 16 400 kpl ja sopimuskauden lopussa enintään 15 000 kpl.
Mittari 2. 2024 - 2027	6-12 kk syyteharkinnassa avoinna olevien asioiden määrä vuonna 2024 enintään 3 300 kpl ja sopimuskauden lopussa enintään 3 000 kpl.
Mittari 3. 2024 - 2027	Yli 12 kk syyteharkinnassa avoinna olevien asioiden määrä vuonna 2024 enintään 1 200 kpl ja sopimuskauden lopussa enintään 1 000 kpl.
Tulostavoite 3. Syyteprosessia sujuvoitetaan, järjestelyt ovat valtakunnallisesti yhdenmukaiset ja ne tukevat Syyttäjälaitoksen ratkaisumäärien, -nopeuden ja -tehokkuuden kasvua sekä edistävät kansalaisten yhdenvertaista kohtelua valtakunnallisesti.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Keskimääräinen syyteharkinta-aika vuonna 2024 enintään 2,50 kk ja sopimuskauden lopussa enintään 2,16 kk.
Mittari 2. 2024 - 2027	Yksinkertaisten rikosasioiden ratkaisuaika vuonna 2024 enintään 3,05 kk ja sopimuskauden lopussa enintään 2,88 kk.
Mittari 3. 2024 - 2027	Keskivaikeiden rikosasioiden ratkaisuaika vuonna 2024 enintään 5,31 kk ja sopimuskauden lopussa enintään 5,01 kk.
Mittari 4. 2024 - 2027	Vaativien rikosasioiden ratkaisuaika vuonna 2024 enintään 6,35 kk ja sopimuskauden lopussa enintään 6,02 kk.
Tulostavoite 4. Esitutkintayhteistyö on tehokasta ja lyhentää rikosasioiden käsittelyaikaa syyttäjällä.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Esitutkintayhteistyöhön käytetyn työpanoksen määrä.
Mittari 2. 2024	Valtakunnansyyttäjän ohje esitutkintayhteistyöstä on annettu.
Tulostavoite 5. Syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten välisellä yhteistyöllä edistetään rikosasioiden sujuvaa ja nopeaa käsittelyä.	
Mittari 1. 2024 - 2027	VKST / TIV yhteistyökokouksia on järjestetty 4 kertaa vuodessa.
Mittari 2. 2024	Valtakunnallinen yhteistyöryhmä on perustettu.
Tulostavoite 6. Turvataan digitalisaation tuottavuuspotentiaali.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Pidetään yllä tilannekuvaa manuaalisten työtapojen aiheuttamasta HTV-vaikutuksesta.
Mittari 2. 2024 - 2027	Syyttäjälaitos suunnittelee ja toteuttaa low code-pohjaisia virastokohtaisia ohjelmistoratkaisuja tukemaan syyteprosessia (kpl ja tarkoitus).
Mittari 3. 2024 - 2027	Viranomaisten väliseen tiedonsiirtoon tarvittavat rajapinnat on tunnistettu ja teknisiä rajapintatoteutuksia on otettu käyttöön (kpl).

Mittari 4. 2024 - 2027	Syyttäjälaitos on osallistunut GDPR-lainsäädännön selkeyttämistyöhön.
Mittari 5. 2024 - 2027	Pilvipohjaisia järjestelmäratkaisuja on otettu käyttöön (kpl).
Tulostavoite 7. Syyttäjien rikosAIPA-järjestelmä on otettu käyttöön ja henkilöstö on koulutettu toimintatapamuutoksiin.	
Mittari 1. 2024	RikosAIPA:n käyttöönotto on toteutunut.
Mittari 2. 2024	AIPA-koulutusohjelma on laadittu ja henkilöstön koulutus on toteutettu.
Mittari 3. 2024 - 2025	AIPA-hallinnointimalli on laadittu.
Mittari 4. 2024 - 2025	MVP-suorituskyvyn puutteet on dokumentoitu ja jatkokehittämisen roadmap on laadittu.
Tulostavoite 8. Syyttäjälaitoksen toiminta tunnetaan ja sitä arvostetaan.	
Mittari 1. 2024	Vuoden 2023 mainetutkimuksen perusteella tunnistetut toimenpiteet on toimeenpantu.
Mittari 2. 2025 ja 2027	Mainetutkimukset on toteutettu.
Mittari 3. 2024 - 2027	Syyttäjälaitoksen toimintaa kuvaavat keskeisimmät tilastot päivitetään neljä kertaa vuodessa laitoksen Internet-sivuille.

Tuotosten, tehokkuuden ja laadunhallinnan tavoitteiden toteutumista seurataan alla olevilla tunnusluvulla ja seurantakohteilla.

Syyttäjälaitoksen toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tunnusluvut ja mittarit

Mittari	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	TAE alustava tavoite
Keskimääräinen ratkaisuaika enintään (kk)	2,60	2,57	2,50	2,48	2,20	2,16	TAE
Ratkaisuaika, yksinkertaiset rikosasiat enintään (kk)	3,32	3,01	3,05	3,01	2,85	2,88	
Ratkaisuaika, keskivaikeat rikosasiat enintään (kk)	5,72	5,24	5,31	5,19	4,95	5,01	
Ratkaisuaika, vaativat rikosasiat enintään (kk)	6,99	6,76	6,35	6,57	5,94	6,02	
Ratkaistavaksi saapuneet asiat (kpl)	85 053	86 829	91 350	91 350	91 350	91 350	
Ratkaistut asiat (kpl)	84 185	87 905	92 350	92 350	91 850	91 350	
Syyteharkinnassa avoinna olevia asioita yhteensä, enintään (kpl)	18 892	17 400	16 400	15 400	14 800	15 000	
6–12 kk syyteharkinnassa avoinna olevia asioita, enintään kpl	4 192	4 400	3 300	3 100	3 000	3 000	TAE
Yli 12 kk syyteharkinnassa avoinna olevia asioita, enintään (kpl)	1 586	1 350	1 150	1 060	1 000	1 000	TAE
Saapuneiden tapausten painotettu vaativuus / HTV (syyttäjät, ml. VKST)	2 038	1 846	1 778	1 794	1 837	1 980	TAE
Toimintamenomäärärahan käyttö suhteessa saapuneiden tapausten painotettuun vaativuuteen, euroa	65	73	76	75	74	69	TAE

Asiaratkaisun hinta keskimäärin (euroa / ratkaisu)	657	700	703	709	712	687	
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	--

Saapuneiden tapausten vaativuudessa on otettu huomioon se, että tietyt tapaukset ovat toisia haastavampia ja niiden käsittely sitoo enemmän resursseja. Painotetun vaativuuden pisteluku lasketaan yksittäisten saapuneiden tapausten perusteella sekä lisäämällä pistelukuihin pitkien tuomioistuinkäsittelyjen vaikutukset omilla kertoimillaan. Mitä suurempi pisteluku on, sitä vaativampaa työn voidaan katsoa olevan.

TAE alustava tavoite = talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä oikeusministeriön asettama alustava tavoite.

4 Voimavarojen hallinta

Syyttäjälaitoksen tulostavoitteet saavutetaan käyttämällä voimavaroja vuoden 2019 organisaatiouudistuksen mukaisesti valtakunnallisesti ja joustavasti. Toiminnan johtaminen ja ohjaus on vaikuttavaa ja esimiestyö ammattimaista.

Henkilöstön rakenne, tuloksentekeyky ja alueellinen sijoittuminen vastaavat Syyttäjälaitoksen tehtävistä johtuvia vaatimuksia ja lukumäärä on niin suuri kuin toimintamäärärahojen tarkoituksenmukainen käyttö sallii. Rekrytointi perustuu pitkäjänteiseen ennakoiwaan suunnitteluun, henkilöstön ja tehtävien vaativuustasot vastaavat toisiaan. Toimintaan kielteisesti vaikuttava henkilöstön vaihtuvuus minimoidaan. Osaamisen ylläpito ja kehittäminen on ennakoivaa, suunnitelmallista ja aktiivista sekä laitoksen tehtävistä johtuviin vaatimuksiin perustuvaa ja jatkuu henkilön koko työuran ajan.

Syyttäjälaitoksen häiriötön ja kriisinkestävä toiminta turvataan asianmukaisella valmiussuunnittelulla. Tukitoimintoja ja niiden yhdenmukaisuutta kehitetään Syyttäjälaitoksen lakisäätelisten tehtävien edellyttämällä tavalla.

Syyttäjälaitoksen henkilöstö on osaavaa ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan edelleen merkittäviä toimenpiteitä vastaamaan työn vaativuuden kasvua ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Syyttäjälaitoksen voimavarojen hallintaan liittyvät tulostavoitteet

Tulostavoite 9. Syyttäjälaitoksen kaikkia voimavaroja käytetään valtakunnallisesti toiminnallisen tilanteen edellyttämällä ja osaamista tehokkaasti hyödyntävällä tavalla.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyttäjälaitoksen raportointi- ja analytiikkatyökaluja kehitetään ja ne ovat käytössä jokaisella johtamistasolla.
Mittari 2. 2024 - 2027	Syyttäjien työpanoksen kohdennusaste Kiekussa kasvaa jokaisena vuonna edellistä vuotta korkeammalle tasolle.
Tulostavoite 10. Syyttäjälaitoksen toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset ja mahdollistavat korkean tietoturvaluokan aineiston käsittelyn.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Toimitilojen käytön tehokkuus on suunnittelukauden lopussa 15 (m ² / HTV).
Mittari 2. 2024 - 2027	Toimitilojen käyttö on taloudellista (€ / HTV).
Mittari 3. 2024 - 2027	Jokaisella syyttäjälueella on käytössään vähintään yksi turvaluokitellun aineiston käsittelyn mahdollistava turvatila.
Tulostavoite 11. Syyttäjälaitoksen valmiusorganisaatio häiriö- ja kriisitilanteisiin tukee ydintoimintaa.	
Mittari 1. 2024	Valmiussuunnitelma on laadittu.
Tulostavoite 12. Tukitoiminnot on järjestetty syyteprosessia parhaiten tukevalla tavalla.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyttäjien työpanoksen kohdennus kehittyy siten, että syyttäjien ydintehtäviin käyttämä työpanos on edellistä vuotta suurempi.
Tulostavoite 13. Syyttäjälaitoksen koulutusjärjestelmä vastaa rikosasioiden vaativuuden kasvua.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyttäjälaitoksen koulutussuunnitelma on päivitetty vuosittain.
Mittari 2. 2024 - 2027	Henkilöstö on osallistunut koulutukseen osaamisen kehittämistä ja ylläpitoa tukevalla tavalla (päivää / HTV).
Tulostavoite 14. Rahoituspohja ja henkilöstörakenne mahdollistavat vakaan, suunnitelmallisen ja ennakoitavan ydintoiminnan toteuttamisen.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Syyttäjälaitoksella on käytössään vuosittain riittävä rahoituspuskuri. Pysyvä tavoitetaso sopimuskaudella on noin 8 %.

Mittari 2. 2024 - 2027	Henkilöstön määrä on niin suuri kuin määrärahojen tarkoituksenmukainen käyttö sallii (HTV yhteensä, HTV syyttäjät).
Mittari 3. 2024 - 2027	Henkilöstön tehtävänkuvat ja vaatavuustasot vastaavat syyttäjäluekohtaisia tarpeita.
Mittari 4. 2024 - 2027	Ydintoimintaan kielteisesti vaikuttava henkilöstön vaihtuvuus minimoidaan (tulo- ja lähtövaihtuvuus).
Mittari 5. 2024 - 2027	Määräaikaisten virkojen määrä ja kesto.
Tulostavoite 15. Henkilöstön työssäjaksaminen paranee.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Työtyytyväisyysindeksin pisteluku on vähintään 3,50
Mittari 2. 2024 - 2027	Sairauspoissaolojen määrä laskee (päivää / HTV)
Tulostavoite 16. Syyttäjälaitos edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista.	
Mittari 1. 2024	Vuonna 2022 laaditun yhdenvertaisuussuunnitelman mukaiset toimenpiteet on tunnistettu ja toimeenpantu.
Tulostavoite 17. Lapsen asemaa parannetaan.	
Mittari 1. 2024 - 2026	Syyttäjälaitos osallistuu lastenasiantalo-hankkeeseen sosiaali- ja terveysministeriön osoittaman rahoituksen turvin (vähintään 1 HTV)
Tulostavoite 18. Syyttäjälaitoksen hiilijalanjälkeä pienennetään.	
Mittari 1. 2024 - 2027	Etäsyyttämistä ja videoyhteyksiä on hyödynnetty mahdollisimman paljon huomioiden ydintehtävien asianmukainen ja joutuisa toteuttaminen.
Mittari 2. 2024 - 2027	Virkamatkustaminen on enintään vuoden 2019 tasolla.

Syyttäjälaitoksen voimavarojen hallinnan tunnusluvut ja mittarit

Mittari	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027	TAE alustava tavoite
Henkilötyövuodet (kaikki)	586	630	667	673	670	636	
Syyttäjien henkilötyövuodet ml. VKST	421	454	481	486	484	458	
Syyttäjien työpanoksen kohdennusaste Kiekussa vähintään	58 %	57 %	60 %	65 %	70 %	75 %	
Toimitilojen käytön tehokkuus (m ² / HTV)	22	19	17	15	15	15	
Toimitilojen käytön taloudellisuus (€ / HTV)	7 115	7 095	7 274	7 572	8 103	8 315	
Koulutukseen osallistuminen (päivää / HTV)	2,6	3,5	-	-	-	-	
Sairauspoissaolot (päivää / HTV)	7,27	7,14	-	-	-	-	
Työtyytyväisyysindeksi	3,48	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	
Siirtyvän määrärahan osuus varsinaisesta talousarviorahoituksesta	23 %	18 %	14 %	11 %	9 %	9 %	

VKST = valtakunnansyyttäjän toimisto. Osuus syyttäjien henkilötyövuosista noin 17 henkilötyövuotta.

TAE alustava tavoite = talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä oikeusministeriön asettama alustava tavoite.

Syyttäjälaitoksen toiminnan rahoitus 2022 - 2027

TOIMINNAN RAHOITUS mom. 25.30.01 (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 TA	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 965	13 243	10 729	8 964	6 941	5 708
TA ja LTAt / kehys	56 577	59 038	63 201	63 446	64 190	62 983
Käytettävissä oleva rahoitus	68 542	72 281	73 930	72 410	71 131	68 691
Menot	55 530	61 682	65 096	65 599	65 553	62 905
Tulot	231	130	130	130	130	130
Nettomenot	55 299	61 552	64 966	65 469	65 423	62 775
Siirtyy seuraavalle vuodelle	13 243	10 729	8 964	6 941	5 708	5 916

Syyttäjälaitoksen tulojen ja menojen erittely 2022 - 2027

TULOJEN JA MENOJEN ERITELY (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 TA	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Henkilöstökulut	43 433	48 500	51 626	51 800	51 800	49 000
Toimitilavuokratulot	3 657	3 981	4 163	4 274	4 415	4 481
Muut kulut	8 440	9 201	9 307	9 525	9 339	9 425
Bruttomenot	55 530	61 682	65 096	65 599	65 553	62 905
Maksullisen toiminnan tuotot	0	0	0	0	0	0
Muut tuotot	231	130	130	130	130	130
Bruttotulot	231	130	130	130	130	130
Nettokäyttö-/käyttöarvo	55 299	61 552	64 966	65 469	65 423	62 775
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	11 965	13 243	10 729	8 964	6 941	5 708
TP/TA/TAE	56 577	59 038	63 201	63 446	64 190	62 983
Käytettävissä yhteensä	68 542	72 281	73 930	72 410	71 131	68 691
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	13 243	10 729	8 964	6 941	5 708	5 916

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun. Sopimuksen sisällöstä ja muutoksista sovitaan vuosittain oikeusministeriön ja Syyttäjälaitoksen välisissä tulosneuvotteluissa.

Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Syyttäjälaitos laatii puolivuosisikatsauksen ja arvion vuoden 2024 toteumasta 15.8.2024 mennessä. Koko talousarviovuoden kattava raportointi toteutetaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä 28.2.2025 mennessä. Aikataulut ovat alustavia ja perustuvat aikaisempien vuosien raportointiajankohtiin.

Sopimuskauden toteutumisesta annetaan tilannekatsaus kestävyystarkastelujen muodossa talousarvio- ja kehusehdotusten valmistelun yhteydessä keväällä (15.4.2024) ja syksyllä (5.11.2024).

Erillisistä raportointitarpeista sovitaan tarvittaessa yhdessä tulosohjaajan kanssa.

Helsinki 15.11.2023

Pekka Timonen

Ari-Pekka Koivisto

Ville Hinkkanen

Joanna Autiovuori

6 Liitteet

Syyttäjälaitos on laatinut erillisen liitteen toimintaympäristön muutostekijöistä, riskeistä ja riskienhallinnasta oikeusministeriön vuosien 2024 – 2027 tulossuunnitteluohjeen mukaisesti. Analyysi perustuu vuosittain päivitettävään Syyttäjälaitoksen laajempaan voimavara-analyysiin.

Liite 1. Toimintaympäristön muutostekijät ja riskienhallinta

Liite 1. Toimintaympäristön muutostekijät ja riskienhallinta

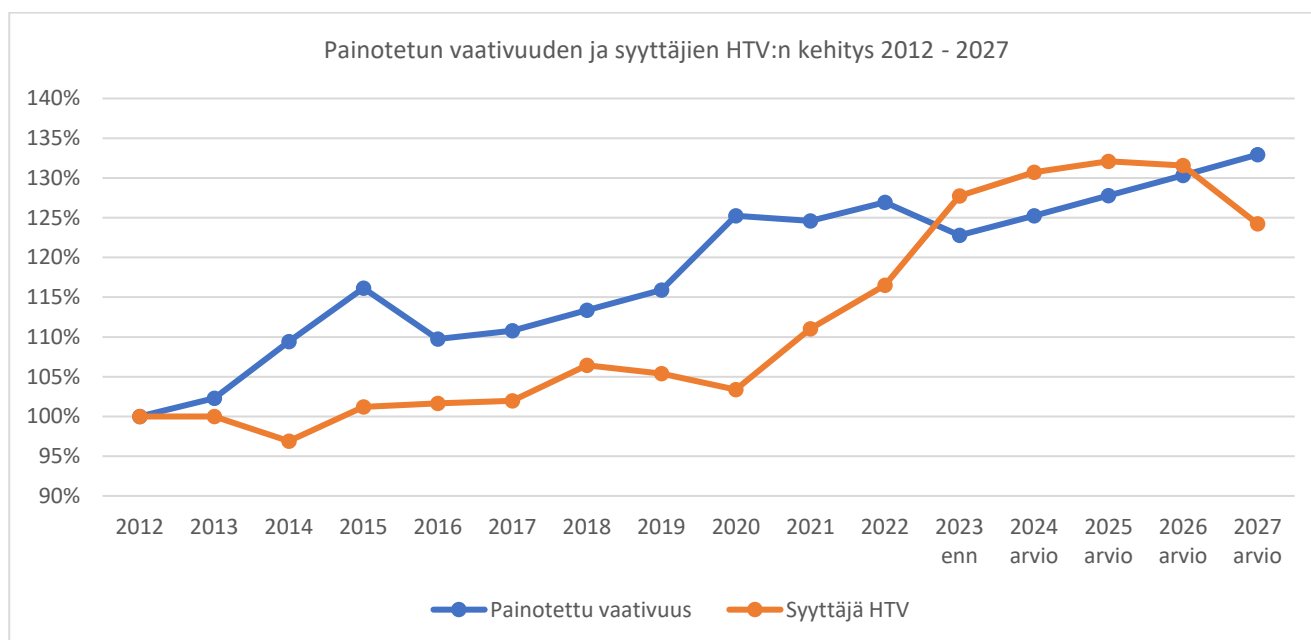
Toimintaympäristö

Työn vaativuus

Saapuneiden tapausten eli yksittäisten rikosten vaativuus on kasvanut vuosina 2012 – 2022 noin 27 %. Vuonna 2023 vaativuuden arvioidaan hieman laskevan vuodesta 2022, mutta pidemmällä aikavälillä kasvutrendin ennakoitaan jatkuvan.

Vuonna 2012 saapui noin 6 800 vaativaa tapausta, kun vastaava määrä vuonna 2022 oli noin 9 100 kpl. Vaativien tapausten osuus painotetun vaativuuden kokonaisluvusta on vuodesta riippuen ollut 60 % - 70 % välillä. Käytännössä suhteellisen pieni osuus tapauksista selittää selkeästi suurimman osan työn vaativuuden muodostumisesta.

Syyttäjien henkilötyövuodet ovat pitkään olleet selkeästi matalammalla tasolla, kuin mitä painotetun vaativuuden kasvu olisi edellyttänyt. Vuodesta 2023 alkaen syyttäjien henkilötyövuosien määrän ennakoitaan vastaavan ja ylittävän työn vaativuuden kasvun. Mikäli henkilöstön rekrytoinneissa onnistutaan, voidaan Syyttäjälaitoksella olettaa olevan valmiudet vastata työn vaativuuden kasvuun tulevaisuudessa.



Kuva 1. Painotettu vaativuus ja syyttäjien HTV kehitys 2012 - 2027

Rikollisuuden kehityspiirteitä

Teknologia ja digitalisaatio

Rikollisuus siirtyy voimakkaasti verkkoympäristöön, mikä tekee todistelun esittämisestä työlästä myös tavanomaisissa rikosasioissa. Kyberrikokset ovat lisäksi helposti monistettavissa. Rikollisten saatavilla on yhä enemmän helppokäyttöistä teknologiaa, jolla rikosten toteuttaminen muuttuu helpommaksi ja vaikuttavammaksi. Viranomaisten puolella rikosten selvittäminen vaikeutuu ja myöhemmin prosessissa teknologian käyttö ilmenee haasteena näytön esittämisessä, mikä pidentää syyteharkinta-aikoja ja tuomioistuinkäsittelyä.

Onnistuessaan rikokset voivat kohdistua jopa tuhansiin henkilöihin, kuten psykoterapiakeskus Vastaamon tapauksessa kävi. Asiassa tunnistettiin lainsäädännöllisiä kehittämiskohteita suuren asianomistajajoukon asioiden käsittelemiseksi. Suuren henkilömäärän käsittelyssä kohdattiin suuria ongelmia tutkinnan, syyteharkinnan ja tuomioistuinkäsittelyn kannalta. Esimerkiksi käytännön järjestelyt syytettä käsittelevässä tuomioistuimessa tulevat olemaan ennen näkemättömän suuria.

Kansainväliset elementit

Syyttäjälaitos on velvollinen hoitamaan Suomeen liittyviä, mutta ulkomailla tehtyjä erittäin työläitä ja kaikkein vakavimpia kansainvälisiä rikoksia. On tyypillistä, että epäiltyä lukuun ottamatta kaikki näyttö on Suomen rajojen ulkopuolella, mikä edellyttää laajaa kansainvälistä yhteistyötä mukaan lukien pitkiä työjaksoja ulkomailla.

Ukrainan sodan ennakoitaan lisäävän riskiä siitä, että Suomessa joudutaan hoitamaan Ukrainassa tapahtuneiden kansainvälisten rikosten tutkintaa ja oikeudenkäyntejä. Tietoliikennehäirintään, terrorismin rahoittamiseen sekä pakotteisiin liittyvien säännöstelyrikosten ennakoitaan kasvavan.

Suomen liittyminen NATO:n jäseneksi puolestaan edellyttää varautumista voimakkaasti lisääntyvän monikansallisen sotilaalliseen harjoitus- ja muun toiminnan yhteydessä tehtyjä rikoksia koskevien, Suomessa käsiteltävien asioiden määrän lisääntymiseen.

Seksuaalirikokset ja ihmiskauppa

Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus on tullut voimaan vuoden 2023 alussa. Muutokset merkitsevät seksuaalirikoksina rangaistavien tekojen alan laajenemista. Raiskausrikosten ilmoitusherkkyuden arvioidaan kasvavan säännöksen voimaantuloa seuraavan muutaman vuoden aikana.

Toimintaympäristöön vaikuttaa myös työ- ja seksuaaliperäisten ihmiskaupparikosten kasvu. Kyse on rikoslajista, joka on aiemmin jäänyt osin piiloon, mutta poliisin ja aluehallintovirastojen huomattavien panostusten tuloksena esille tulee uusia yhä laajempia kokonaisuuksia.

Järjestäytynyt rikollisuus, katujengit ja väkivaltarikollisuus

Suomessa toimii useita tunnuksellisia rikollisryhmiä osastoineen, joihin liittyen on tunnistettu noin 80 osastoa ja arviolta 650 jäsentä. Rikollisryhmiin liittyvien syyteasioiden ennakoitaan kasvavan voimakkaasti. Tunnuksellisten rikollisryhmien lisäksi Suomessa toimii ulkomaisia tai ulkomaalaistaustaisista henkilöistä koostuvia järjestäytyneitä rikollisryhmiä. Järjestäytyneen rikollisuuden harjoittaman huumausainerikollisuuden aiheuttama työmäärä on kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Poliisi on tunnistanut noin kymmenen katujengiksi luokiteltavaa ryhmää, joihin kuuluu noin 300 henkilöä. Kyse on pääasiassa maahanmuuttajataustaisista nuorista miehistä. Katujengien rikollinen toiminta muodostuu huumausaine- ja väkivalta- ja ryöstörikollisuudesta. Jengien vaikutusalueet paikantuvat tällä hetkellä pääasiassa pääkaupunkiseudulle ja Turkuun. Poliisi on perustanut Helsinkiin erillisen kyseisiin asioihin keskittyvän tutkintaryhmän ja Turussa projektin, jolla jengirikollisuuden leviämistä pyritään hillitsemään ja estämään. Syyttäjälaitos on vastaavasti perustanut Etelä-Suomen alueelle syyttäjärhmän hoitamaan kyseisiä rikosasioita.

Väkivaltarikokset ovat kokonaisuudessaan muuttamassa muotoaan vakavampaan suuntaan ja niihin liittyvät usein laittomat ampuma-aseet ja teräaseet. Väkivaltarikosten määrän kasvu vaikuttaa olevan erityisen voimakasta Etelä-Suomen syyttäjäläalueella, vaikka vastaavaa kehitystä on havaittavissa myös muualla Suomessa.

Toiminnalliset riskit ja niiden hallinta

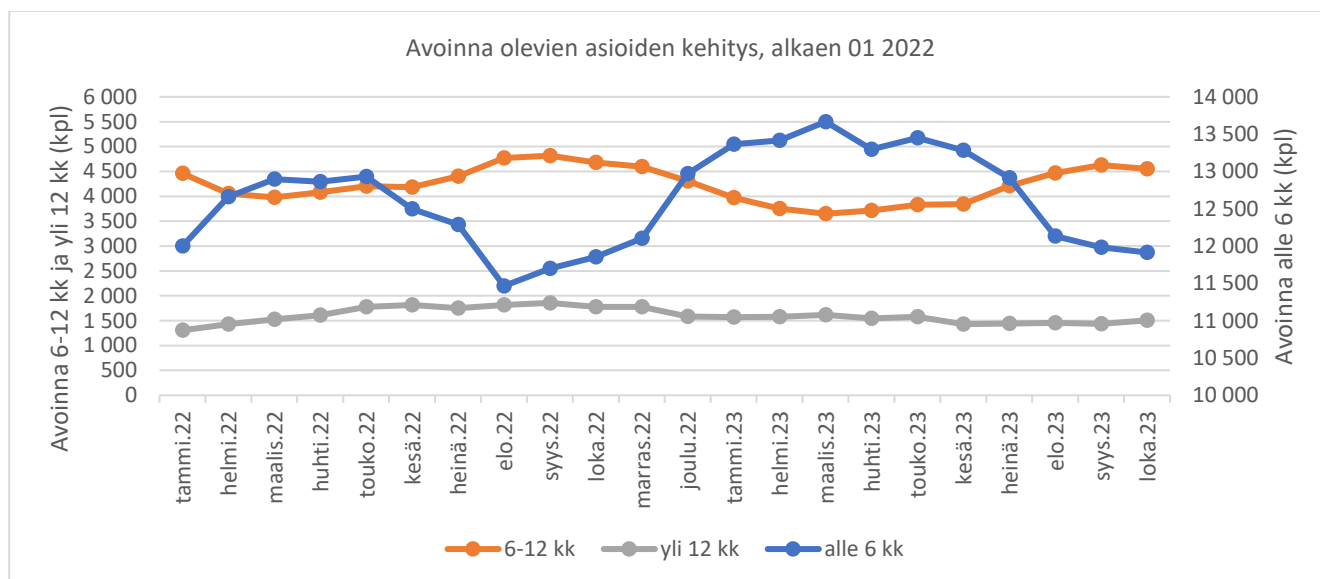
Syyttäjälaitoksen toimintakykyyn keskipitkällä aikavälillä vaikuttavat erityisesti seuraavat kokonaisuudet.

Suuri avoinna olevien asioiden määrä

Syyttäjillä avoinna olevien asioiden määrä on laskenut noin 19 000 asian huipusta nykyiseen noin 18 000 asiaan. Kehitys on tapahtunut suurimmilta osin vuoden 2023 aikana. Pitkään avoinna olleiden asioiden määrät alkoivat vähenemään vuoden 2022 lopussa ja erityisesti yli 12 kuukautta avoinna olleiden asioiden määrässä on saatu aikaan hyviä tuloksia. Määrä on vähentynyt vuoden 2022 syksyn noin 1 900 asiasta nykyiseen noin 1 500 asiaan.

Vaikka avoinna olevien asioiden kasvu on saatu pysähtymään, on kokonaistilanteen hallinta oleellista Syyttäjälaitoksen suorituskyvyn kannalta. Tuoreita, alle 6 kuukautta avoinna olleita asioita on selkeästi alkuvuotta vähemmän, mutta samaan aikaan 6-12 kuukautta avoinna olleiden asioiden määrät ovat kääntyneet kasvuun. Muutos on tapahtunut heinä-syyskuun aikana ja voidaan olettaa, että tilanne johtuu osittain kesälomakaudesta, mutta myös siitä, että asioita alkaa siirtyä alle 6 kuukautta avoinna olevien luokasta

seuraavaan 6-12 kuukautta avoinna olleiden luokkaan ja seuraavan puolen vuoden aikana edelleen yli 12 kuukautta avoinna olleiden luokkaan. Kehitys kuvataan alla olevassa taulukossa.



Kuva 2. Avoinna olevien asioiden kehitys eri ikaluokissa 2022 - 2023

Avoinna olevien asioiden muodostamia riskejä hallitaan seuraavilla toimenpiteillä:

- Syyttäjälaitoksilla luodaan tavoiteaikoja pidempään syyteharkinnassa olleiden asioiden käsittelymallit ja -prosessit.
- Yksikkö- ja syyttäjakohtaiset välituloskeskustelut.
- Vaativien rikosasioiden osaamisen laajentamisen osalta apulaispäälliköt ovat alkaneet jakaa yksittäisiä vaativampia asioita myös kokemattomammille syyttäjille. Tuloksena osaaminen ja kyky sijaistaa kasvavat nopeasti.
- Istuntopäivien määrää rajoitetaan turvaamaan riittävä aika syyteharkintatehtäviin.
- Kirjallisen menettelyn käyttöä tehostetaan
- Poissaolokäsittelyn laajentaminen.
- Apulaisvaltakunnansyyttäjän johdolla on toteutettu Etelä- ja Itä-Suomen syyttäjälaitosten seurantakäynnit, joiden päätavoitteena on ollut selvittää rästytyksen juurisyyt. Keskeisinä teemoina ovat olleet myös aluevastaavien valtionsyyttäjien reaaliaikainen alueyhteistyö ja osallistuminen Syyttäjälaitoksen johtoryhmän tilannekuvakäsittelyyn. Länsi-Suomen syyttäjälaitoksen seurantakäynti toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Henkilöstö

Syyttäjälaitoksen suurin voimavara on osaava, kehittyvä ja hyvinvoiva henkilöstö. Sopimuskaudella henkilöstön saatavuuteen voidaan olettaa liittyvän haasteita, kun oikeusministeriön hallinnonalan eri toimijat toteuttavat rekrytointia korotetun rahoituksen turvin. Syyttäjien ulkoisen hakijapoolin hakijamäärät ovat puolittuneet viimeisen kahden vuoden aikana.

Henkilöstön vaihtuvuus on suurta ja erityisesti kokeneita syyttäjiä on poistunut Syyttäjälaitoksesta ja vastaavaa lainkäyttökokemusta omaavaa henkilöstöä on haastavaa rekrytoida. Rekrytoitaessa yksipuolisesti ulkoisen hakijapoolin kautta kasvaa syyttäjämäärä alimmilla vaativuustasoilla, vaikka suurin tarve on kokeneissa lainkäyttäjissä.

Henkilöstön työhyvinvointi on koetuksella. Sairauspoissaolot ovat kasvaneet voimakkaasti kolmen vuoden aikana. Vuoden 2023 arvio sairauspoissaolojen määrästä on noin 4 500 päivää. Vastaava luku oli vuonna 2022 hieman yli 4 300 ja vuonna 2021 noin 3 100 päivää. HTV-määrään suhteutettuna määrät ovat 5,4 / HTV vuonna 2021, 6,7 / HTV vuonna 2022 ja arviolta 7,1 / HTV vuonna 2023.

Henkilöstöön liittyviä riskejä hallitaan seuraavilla toimenpiteillä:

- Määräaikaisia virkoja on vakinaistettu ja avoimia virkoja täytetty vuoden 2022 syksystä alkaen määrärahojen puitteissa. Toimenpiteitä jatketaan vuosien 2024 – 2027 korotetun perusrahoituksen turvin.
- Virka- ja organisaatorakenteiden vastaavuutta parannetaan vastaamaan juttukantaa ja rikollisuuden kehitystä.

- Henkilöstön saatavuutta on edistetty lisäämällä yliopistoyhteistyötä ja vakiinnuttamalla oikeustieteen ylioppilaiden harjoittelijajärjestelmää.
- Vetovoimatekijöistä viestitään kattavasti sosiaalisessa mediassa ja Syyttäjälaitoksen verkkosivuilla.
- Varhaisen välittämisen kulttuurin merkitystä työkyvyttömyyden riskien ehkäisemisessä on korostettu. Yhteydenpitoa yksittäisiin työntekijöihin on tiivistetty.
- Syyttäjälaitos osallistuu aktiivisesti oikeusministeriön hallinnonalan yhteiseen Pidetty-hankkeeseen, jossa pyritään vaikuttamaan työnantajan mahdollisuuksiin valita hyvien hakijoiden joukosta parhaat, vahvistamaan työnantajakuvaa ja mainetta suositeltuna työpaikkana, vahvistamaan työn mielekkyyttä, hallitsemaan vaihtuvuutta ja kehittämään vaikuttavaa perehdyttämistä.
- Syyttäjälaitoksen koulutusjärjestelmää kehitetään vastaamaan rikosasioiden vaatavuuden kasvua.

Esitutkintayhteistyö ja esitutkinta-aineiston laatu

Poliisin tutkintaresurssit ovat olleet riittämättömiä, mikä on aiheuttanut asioiden ruuhkautumista. Seurauksena poliisi on tehnyt jo vuoden 2023 aikana sisäisiä henkilöstökohdennuksia massarikosten tutkintaan. Tuloksena vanhentumassa olevia ja kiistettyjä asioita siirtyy syyteharkintaan kiireellisenä, mikä hankaloittaa syyttäjien työjonojen suunnittelua. Syyttäjän päätöksenteko puutteellisen tutkinnan perusteella on riski; vaihtoehtona toteuttaa lisätutkintaa vanhenemisen uhalla.

Haasteena on myös, että asiakokonaisuudet saattavat kasvaa liian suuriksi, mikä vie paljon poliisin, syyttäjien ja tuomioistuimen voimavaroja. Tutkintaresursseja käytetään ajoittain tehottomasti ja epätarkoituksenmukaisesti sellaisten juttujen tutkimiseen, jotka eivät yhteisen rangaistuksen määräämistä koskevien (ennakkokonkurrensi) tai aikaisemmin tuomitun rangaistuksen huomioon ottamista koskevien (jälkikonkurrensi) säännösten nojalla kuitenkaan vaikuta olennaisesti kokonaisrangaistuksen määrään.

Toiminnassa on myös epäyhtenäisyyttä ja esimerkiksi esitutkinnan rajoittamiskynnys saattaa olla liian korkea joillakin poliisilaitoksilla ja syyttäjälaitoksilla. Esitutkinnan rajoittamisesitysten ja -päätösten epäyhtenäisyys sekä niiden mahdollinen epäselvyys vievät syyttäjien työaikaa.

Poliisien määrää kasvatetaan tulevilla hallituskaudella noin 7 500 henkilötyövuodesta noin 8 000 henkilötyövuoteen. Kun poliisi tekee lisärahoituksen turvin kohdennuksia tutkintahenkilöstöön, tulee rikosketjun oikeasuhtaisuudesta huolehtia siten, että Syyttäjälaitoksella on kyky vastata poliisilta saapuvien asioiden lisääntymiseen.

Esitutkintayhteistyön ja -aineiston muodostamiin riskeihin vastataan seuraavilla hallintatoimenpiteillä:

- Yhteistyötä poliisilaitosten kanssa tiivistetään.
- Yhteydenpito tutkinnan johtajiin on aktiivista ja ennakoivaa.
- Koulutustilaisuuksien järjestäminen poliisin eri tutkijaryhmille.
- Osallistuminen poliisilaitosten ruuhkanpurkutalkoisiin.
- Laajimmassa ja vaativimmissa asioissa syyttäjät kohdentavat merkittävä osa juttuun käyttämästään työpanoksesta jo esitutkintavaiheessa tapahtuvaan asian selvittämiseen ja tulevien lainkäyttöratkaisujen valmisteleamiseen. Tämä toimintamalli vähentää merkittävästi varsinaiseen syyteharkintaan tarvittavaa työpanosta, lyhentää syyteharkinta-aikaa ja mahdollistaa rikosprosessin eri vaiheiden tehokkaan ajallisen limittymisen.
- Valtakunnansyyttäjän ohjeella selkeytetään toimintaa siten, että syyttäjät vastaavat rooliinsa ja velvollisuuksiinsa kuuluvien asioiden tekemisestä ja ettei syyttäjien työpanosta käytetä esitutkintayhteistyöhön kuulumattomiin asioihin, joiden tekeminen ei kuulu syyttäjälle, vaan tutkinnanjohtajalle.

Ydintoimintojen tietojärjestelmät

Syyttäjien rikosAIPA-järjestelmän käyttöönotto on siirtynyt vuoden 2024 loppuun. Samalla on ilmeistä, ettei järjestelmä vastaa tuotantokäytön aloituksen yhteydessä sille hankesuunnitelmassa asetettuja toiminnallisia minimivaatimuksia. Ulkopuolelle jää lukuisia sellaisia toimintoja, jotka käytännössä ovat tuloksellisen työn tekemisen kannalta välttämättömiä tai vähintään erittäin tarpeellisia tai jotka osaltaan ehkäisisivät yksittäisten virkamiesten virheiden vaikutuksia.

Tuotantokäytössä tarvittavat toiminnallisuudet eivät ole tällä hetkellä vakaita ja tiedonsiirrot eivät toteudu oikein tai ne toteutuvat virheellisesti. Esimerkiksi datasiirrot syyttäjältä tuomioistuimeen ovat toistuvasti epäonnistuneet. Virheestä ei välttämättä saada ilmoitusta käyttäjille tai Oikeusrekisterikeskukseen. Tämä aiheuttaa esimerkiksi sellaisissa asioissa, joissa on määräaika, vaaran siitä, että määräaikaan lähetetyt asiakirjat eivät saapuisi ajoissa tuomioistuimeen järjestelmään virheen takia.

Haasteet ovat Syyttäjälaitoksen riskienhallinnan näkökulmasta hankalia, koska niihin voidaan vaikuttaa ainoastaan vaatimalla AIPA-hanketta tai sen jatkokehitystä priorisoimaan kyseisten virheiden korjausta tai toimintojen toteutusta.

RikosAIPA-järjestelmän käyttöönoton jälkeen siirrytään välittömästi jatkokehitystoimenpiteisiin, jotka kestävät vähintään vuosia. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että käyttöönottohetkellä järjestelmäratkaisu ei oleellisesti tule lisäämään työn tuottavuutta, vaan positiiviset vaikutukset nähdään todennäköisesti vasta sopimuskauden lopussa.

Ydintoimintojen tietojärjestelmäriskeihin pyritään vaikuttamaan seuraavilla toimenpiteillä:

- Syyttäjälaitos osallistuu aktiivisesti käräjäoikeuksien AIPA-pilotteihin
- Yhteistyö tuomioistuinten kanssa on tiivistä ja tavoitteena on järjestelmän käyttöön liittyvien toimintamallien valtakunnallinen yhtenäisyys.
- Syyttäjälaitoksen henkilöstö koulutetaan oikea-aikaisesti järjestelmän käyttöön vuoden 2024 aikana sekä myös käyttöönottojen jälkeen.
- Manuaalisten työvaiheiden vaikutuksia on kyetty vähentämään noin puolella kehittämällä Syyttäjälaitoksen omia ohjelmistoratkaisuja. Työtä jatketaan sopimuskaudella aktiivisesti tunnistamalla työn tuloksellisuuteen vaikuttavia osa-alueita ja kehittämällä tapauskohtaisesti tunnistettuja low code -ohjelmistoratkaisuja.
- Sopimuskaudella luodaan asianmukainen AIPA-hallinnointimalli, jossa johtosuhteet ja -vastuut on määritelty selkeästi Syyttäjälaitoksen, Oikeusrekisterikeskuksen ja Tuomioistuinlaitoksen välillä.

VN/32876/2023-OM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: